

Kaupunkilaisten näkemyksiä strategia työhön

Kansalaisraati ja Vantaan tulevaisuuskuvat

Katja Syvärinen ja Riikka Äärelä
Kuntamarkkinat 13.9.2017

Asukkaat mukana Vantaan strategiatyössä

Kaupunki kokosi asukkaiden näkemyksiä Vantaan pitkän tähtäimen suunnista keväällä 2017

Vantaan tulevaisuuskuvat

Kaupunkisuunnittelu

Kansalaisraati

Asukaspalvelut

Lasten ja nuorten
vaikuttajapäivä

Nuorisopalvelut
Kaupunkisuunnittelu

Asukkaiden näkemyksiä käytetään

- Vantaan valtuustostrategian 2018 – 2021 valmistelussa
- Yleiskaavan 2020 valmistelussa

Miksi kysymme?

- Kuntien ja kuntalaisten rooli muuttuu: Kaupunkiaktivismiin nousu, 4. sektori
- Asukkaiden kiinnostus on kaupungin voimavara: vaihtoehtoiset näkökulmat, rohkeat avaukset
- Yhteinen ajattelu ja strategiatyön legitimizeetti
- Osallisuuden vahvistuminen: Yhdessä tekeminen tuottaa hyvinvointia
- Tavoitteena on toisaalta tulevaisuusajattelun lisääminen ja tiedon jakaminen kaupungin pitkän tähtäimen suunnittelusta

A self-organising city thrives with a bustling fourth sector in which different forms of activities and organising emerge and disappear, take on new forms or begin to become established. For further discussion on the interaction between the sectors, see Mäenpää et al. 2017.

Kuntalaki 22 §

Osa llistumis- ja vaikuttamisma hdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä **kuntalaisraateja**;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Kuntalaki 37 §

Kuntastrategia

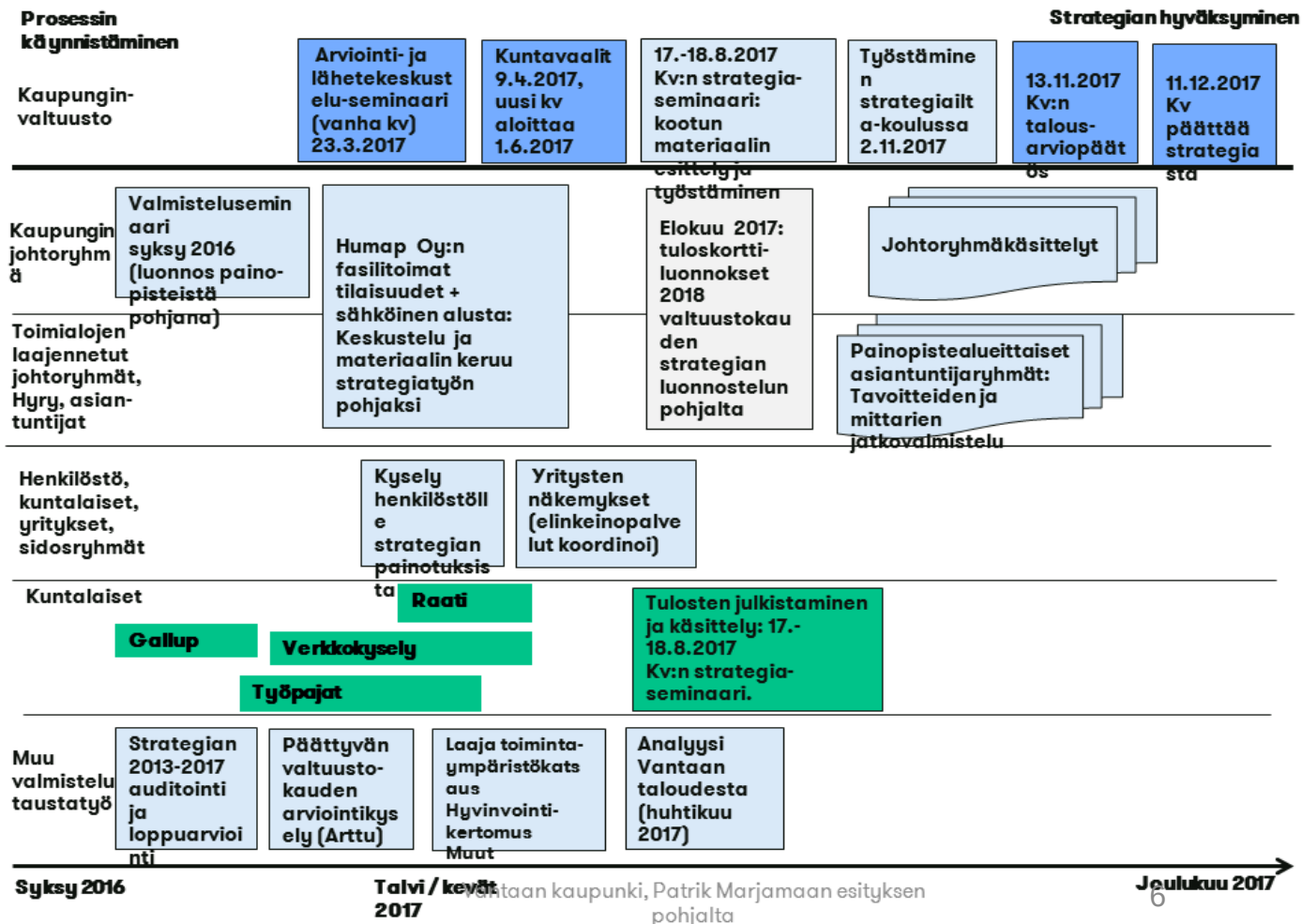
Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan **asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen**;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan **asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet**;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Strategia- valmistelu Vantaalla

Prosessi: Vantaan Tulevaisuuskuvat

Valmistelu

Määritellään käsiteltävät kysymykset ja työskentelytavat. Sitoutetaan päättäjät ja muut keskeiset toimijat.

1-2/2017

2-
3/2017

Raadin kokoaminen

Markkinointikampanja ja ilmoittautuminen auki 13.3.-24.3. Raatiin kootaan ilmoittautuneista mahdollisimman monipuolinen joukko kaupunkilaisia. Ilmoitukset valituille maaliskuun vaihteessa

Ohjeistus raatilaisille

Ohjeistetaan asukasosallistujat sekä raadin työskentelyyn osallistuvat asiantuntijat. Perehdytysmateriaali raatilaisille 3.4.-20.4.

4/2017

4/2017

Raadin työskentely

Raati kokoontuu 21.-22.4. Työskentelyn aluksi asiantuntijat kertovat strategiaproessiin liittyvistä oleellisista näkökulmista. Fasilitoitujen keskustelujen pohjalta muodostetaan julkilausuma. Työskentelyssä hyödynnetään sähköistä ympäristöä.

Tulosten julkistus

Raadin tulokset esitellään kahdessa vaiheessa:
1) avoin kaupunkilaisten työpaja
2) Valtuustoseminaari / Päättäjien työpaja

5/2017

kk

Arviointi ja raportointi

Raatiyöskentely raportoidaan. Raportissa arvioidaan raadin onnistumisia sekä saavutettuja hyötyjä suhteessa siihen käytettyihin resursseihin

Vantaan Tulevaisuuskuvat

Lähtökohta

TASA-ARVOISET IHMISET JA ALUEET

Voimavara:

Vantaan alueet ovat omaleimaisia.
Vantaalta löytyy kaikkea keskustoista maaseutuun.

Yhdyskuntarakenne

**VEHREÄ
VALLANKUMOUS**

Voimavara:

Vihreys kuuluu jokaisen elämään ja viheralueet ovat hyvin saavutettavissa. Vihreyttä arvostetaan.

Sosiaalinen taso

**HUOKOINEN
PINTA**

Voimavara:

Vantaalaiset haluavat vaikuttaa kotikaupungin kehitykseen. Yhteisöllisyyttä arvostetaan.

Toiminnallinen taso

**YHTEYKSIEN
KAUPUNKI**

Voimavara:

Liikennepalvelut muualle seudulle ja lentokentältä maailmalle ovat sujuvat. Palveluita arvostetaan.

Vantaan Tulevaisuuskuvat

- Vihreys lisääntyy kaupungissa ja luonnonmukaiset alueet säilyvät. Vantaalla virkistytään lähimetsissä ja puistoissa.

- Yhdyskuntarakenne tiivistyy. Uudet asunnot ja työpaikat keskittyvät asemien lähistölle.

- Alueita kehitetään omaleimaisin ja tasa-arvoisin. Kaupunki on kaunis ja viihtyisä. Historialliset kirkot ja karta not on säilytetty.

- Vihreä ympäristö kutsuu liikkumaan ja ylläpitää terveyttä.

- Paikalliset asukas-yhteisöt ovat voimavar ja niitä tuetaan. Ystäviä tavataan kodin läheisyydellä. Ihmiset ja tekeminen tuovat merkitystä elämään.

- Kiinnostus kaupungin asioihin kasvaa ja vaikuttamisen kanavat ovat monipuoliset.

- Ihmistyötä tarvitaan, vaikka automatisaatio helpottaa elämää. Vantaalla on monipuolisia tiloja ja mahdollisuuksia työntekoon.

- Koulutus ja työn saavuus lisäävät turvallisuutta.

- Vantaa panostaa kevyen liikenteen sujuvuuteen ja puhdas energia liikuttaa julkisia liikennevälineitä.

- Palvelut säilyvät. Päivittäistä varakauppa ja perusterveydenhuolto löytyvät läheltä kotia. Juna-asemien ympäristöihin tuodaan palveluita.

- Lentokenttä takaa yhteydet maailmalle.

- Sujuvat julkiset yhteydet ja palveluiden saavuus lisäävät tasa-arvoa.

Kansalaisraadin julkilausuma 22.4.2017

1

Vantaa panostaa elinikäiseen oppimiseen ja koulutuksen tulevaisuuteen.

2

Vantaan palvelut ovat toimivat ja tasavertaiset.

3

Vantaa kehittyy kestävästi ympäristön ehdoilla.

4

Vantaa kehittää alueitaan.

5

Vantaa parantaa yritysten toimintaedellytyksiä ja houkuttelee kansainvälisiä yrityksiä.

6

Vantaa on hyvä kaupunki nuorille.

7

Vantaa on yhdenvertainen ja esteetön kaupunki.

8

Vantaa tukee vapaaehtoistyötä.

9

Vantaa on vastuullinen työnantaja.

Vantaa - Voimavara-ähtöinen kaupunki Kansalaisten näkemyksiä strategiatyöhön - Kansalaisraadin julkilausuma

1. Vantaa panostaa elinikäiseen oppimiseen ja koulutuksen tulevaisuuteen

Elinikäinen oppiminen ulottuu varhaiskasvatuksesta vanhuuteen. Sitä tuetaan valmiutta toimia aito muuttavassa yhteiskunnassa sekä ehkäistään syrjäytymistä.

- Tarjotaan mielekästä ja monipuolista toimintaa myös vapaa-aikalla.
- Vantaalla satsataan koulutuksen tulevaisuuteen: oppilaitokset tekevät yhteistyötä, rakennetaan joustavia opintopolkuja, poistetaan raja-aitoja.

2. Vantaan palvelut ovat toimivat ja tasavertaiset

Kaikkille asukkaille pitää taata toimivat, saavutettavat ja tasavertaiset peruspalvelut.

Olemassa olevia palveluita tulee kehittää asiakaslähtöisesti monipuolisiksi ja kokeilla rohkeasti myös uudenlaisia palvelumuotoja (esim. sähköisten palveluiden ja kiertävien palveluiden hyödyntäminen).

3. Vantaa kehittyy kestävästi ympäristön ehdoilla

Kunnan tulee kaavoituksella kannustaa ja ohjata täydennysrakentamista siten, että alueelle on mahdollista turvata monipuoliset palvelut ja väestörakenne on monipuolinen.

Tulee tavoitella tehokkaan rakentamisen sekä luonnon ja viheralueiden välistä tasapainoa. Urbanisa ympäristöä ei tule rakentaa luonnon kustannuksella.

Metsien ja luonnon säilyttäminen lisää asukasvihtyyttä, ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia sekä ihmisten hyvinvointia.

Toimintaan luonnon ja kaupunkiympäristön suhteen vastuullisesti sekä täydennys- että uudisrakentamisessa. Vastuullisuudella tarkoitetaan myös kuntalaisten kuulemistta, osallisuutta ja kuntalaisten luottamusta viranhoitajiin.

Kannustetaan ekologisen ratkaisuihin mm. rakentamisessa ja jätteidenhoidossa sekä panostetaan kierrättämiseen ja ruokajätteen hyödyntämiseen.

4. Vantaa kehittää alueitaan

Alueita korjataan ja kehitetään suunnitelmallisesti. Järjestelmällinen korjausrakentaminen on taloudellinen säästö ja se ehkäisee korjausvelan syntyä.

Jo edellisessä strategiasa painopisteinä olutta kaupunkikeskusteen elävyyttä ja joukkoliikenteen kehittämistä tulisi jatkaa.

5. Vantaa parantaa yritysten toimintaedellytyksiä ja houkuttelee kansainvälisiä yrityksiä

Liikenteen läheisyys ja hyvät liikenneyhteydet tarjoavat hyvän paikan kansainväliselle toiminnalle. Yritykset tulevat mielellään toimimaan Vantaan.

Asukkaat ja yritysten työntekijät tarvitsevat myös yksityisiä palveluita omalle alueelleen. Kunnan tulee tukea monimuotoista pienyritystä esimerkiksi kaavoittamalla ja tarjoamalla edullista liiketila.

6. Vantaa on hyvä kaupunki nuorille

Kaupungin on toimittava konkreettisesti keinoin nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Peruskoulupolunsa päättävien kestävin osaamista tulee tukea ja nuoria tulee aktivoida itse hallitsemaan tulla (esim. kesätyöpaikoilla) ja saamaan työelämäkokemuksia.

Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria aikuisia, joilla ei ole opiskelu- tai työpaikkaa, ei tule myöskään unohtaa. Nuorten yrittäjyyttä tulee tukea ja työelämävalmiuksia vahvistaa. Keskeisen tavoite on nuorten työllistämisen.

Isäiksi nuorille tulee lisätä tiloja, joihin he voivat viettää ohjattua vapaa-aikaa. Tavoitteena on saada nuoret pois "kadulta ja kaupakeskuksista".

7. Vantaa on yhdenvertainen ja esteetön kaupunki

Vantaan kaupungin tulee panostaa sekä ikäkauden että yhteisöjen yhdenvertaisuuteen. Yhdenvertaisuus tarkoittaa mm. seuraavaa:

- Koulutus on yhdenvertaista ja mahdollista kaikille
- Palvelut ovat yhdenvertaisia taustasta tai iästä riippumatta.

Vantaan kaupungin tulee panostaa esteettömyyteen ja saavutettavuuteen. Esteettömyyden ja saavutettavuuden tulee koskea kaikkea Vantaan kaupungin toimintaa, esimerkiksi liikennettä, koulutusta, terveyspalveluita ja rakentamista.

8. Vantaa tukee vapaaehtoistyötä

Vantaan kaupungin tulee tukea vapaaehtoistyötä, esimerkiksi vanhuus- ja vammaistyön sekä lasten ja nuorten toiminnan osalta ehkäisten näin esimerkiksi syrjäytymistä ja yksinäisyyttä.

Vapaaehtoistyö tulee nähdä lisänä kaupungin palvelutarjonnan eikä vastustua palveluiden tuottamisesta saa siirtää vapaaehtoisten hartalle.

9. Vantaa on vastuullinen työnantaja

Vantaan kaupungin tulee panostaa ammattitaitojen ja palveluvalmiiden henkilökuntaan. Tätä voidaan vahvistaa sopivilla koulutuksella, tehtävien sekä henkilöstön tiedon lisäämisellä koko kaupungin toiminnasta.

Vantaan kaupungin toimintaa tulee järkeistää ja tiedon tulee kulkea eri organisaatioiden välillä.

Henkilöstöä tulee olla riittävästi. Harjoiteltavat työllistävät ja vapaaehtoiset ovat tärkeä resurssi Vantaan kaupungille, mutta heillä ei tule korvata työntekijöitä.

Vantaan kaupungin tulee olla vastuullinen työnantaja.

Lasten ja nuorten vaikuttajapäivä 26.4.2017

"Uusien asuinalueiden
huomiointi"

"Nuorille tukien ja töiden
hankinta helpommaksi"

"Julkinen liikenne
kaikille"

"Ohjattua toimintaa
puistoissa ja retkiä"

"Kaikilla mahdollisuus
harrastaa jotain"

"Monitoimi-aktiivipiha, luontoa
sisällä ja lähellä kotia"

"Kukaan ei jäisi yksin"

"Päihteet vähentyy, kun on
muuta tekemistä"

"Isompia palveluita
pienemmille alueille"

"Ympäristöystävällisiä autoja"

"Julkinen liikenne kaikille"

"Säilytetään metsät, puut, kasvit"

"Että metsät pysyisivät rauhallisen
oloisina"

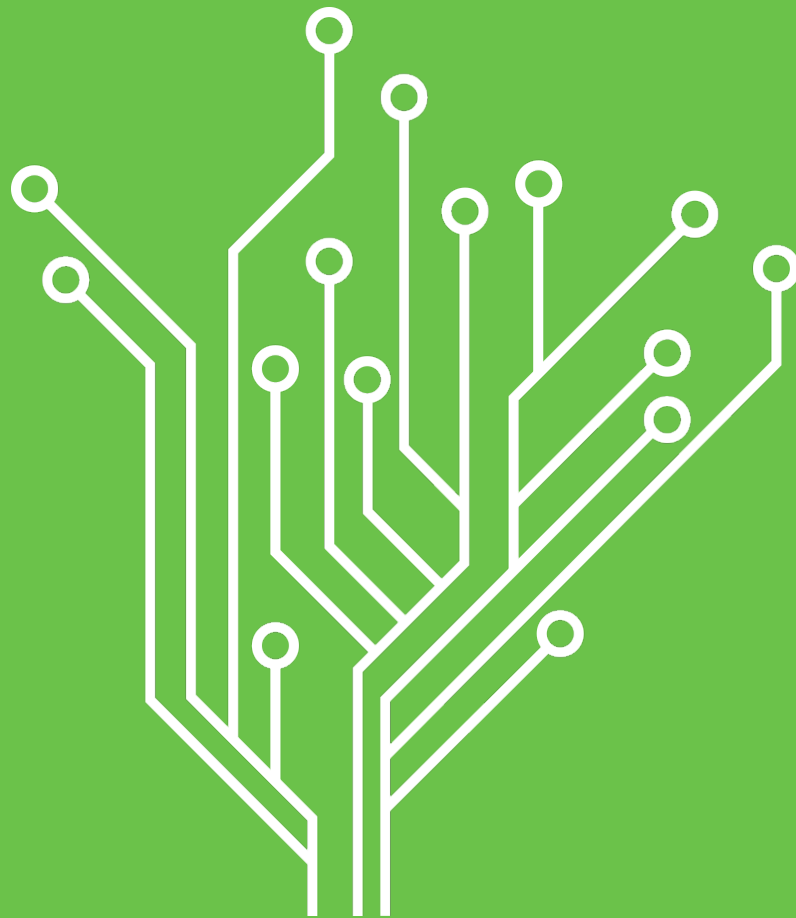
"Riittävää ja halpaa asutusta"

"Jokaiselle laatuksi"

Mitä opittiin?

- Kaupungin johdon sitoutuminen tärkeää
- Eri menetelmillä kerätyt aineistot tukevat hyvin toisiaan
- Osallisuustyön tulee olla strategista ja suunnitelmallista
- Osallisuuden tukemiseen tarvitaan resursseja
- Rinnakkaisten prosessien aikataulut tulee sovittaa yhteen hyvissä ajoin
- Viestinnän merkitys

Lisätietoja

Vantaan tulevaisuuskuvat
www.vantaa.fi/tulevaisuuskuvat

Avoin data
www.hri.fi/fi/dataset/vantaan-tulevaisuuskyseily-2017

Kansalaisraadin julkilausuma
<http://bit.ly/2wXeTsZ>

